

ЛИЧНОСТ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ
ИДЕНТИТЕТ, ХЕТЕРОНОМИЈА И НАСИЉЕ
СЛУЧАЈ
КОСОВО И МЕТОХИЈА

ЛИЧНОСТ

у савременом свету

ИДЕНТИТЕТ, ХЕТЕРОНОМИЈА И НАСИЉЕ

СЛУЧАЈ

КОСОВО И МЕТОХИЈА



Тематски зборник научних радова од међународног значаја

ЛИЧНОСТ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ
– ИДЕНТИТЕТ, ХЕТЕРОНОМИЈА И НАСИЉЕ
– СЛУЧАЈ КОСОВО И МЕТОХИЈА

ЛИЧНОСТ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – ИДЕНТИТЕТ, ХЕТЕРОНОМИЈА И НАСИЉЕ
– СЛУЧАЈ КОСОВО И МЕТОХИЈА

(Тематски зборник научних радова од међународног значаја)

Издавач

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Академија за националну безбедност, Београд
КФУ В. И. Вернадски, Симферопол, Руска Федерација

За издавача

Др Марија Јефтимјевић Михајловић

Главни и одговорни уредник издавачке делатности

Др Марија Јефтимјевић Михајловић

Заменик главни и одговорни уредника издавачке делатности

Проф. др Драган Симеуновић, академик

Уредили и приредили

Др Ивана Раловић, научни сарадник
Др Соња Шљивић, научни сарадник

Научни савети публикације

Др Марија Јефтимјевић Михајловић, виши научни сарадник,
Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Проф. др Драган Симеуновић, редовни професор,
Академија за националну безбедност, Београд
Др Јасмина Ахметагић, научни саветник,
Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Др Весна Зарковић, научни саветник,
Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Др Предраг Терзић, виши научни сарадник,
Институт за политичке студије, Београд
Проф. др Јурченко Сергеј Васиљевич, КФУ В. И. Вернадски,
Симферопол, Руска Федерација
Проф. др Татјана Александровна Сењушкина, КФУ В. И. Вернадски,
Симферопол, Руска Федерација

Лектура и коректура

Муниба Дрековић, др Тамара Љујић, Зорана Тупић,
Урош Ђурковић, Јована Јовановић и Маша Петровић

Превод на енглески језик

Ана Микша

Компјутерска обрада

Миодраг Панић

Дизајн корице

Сенка Влаховић

Штампа

Graficolor DOO, Краљево

Фотографија на корици

Јован Стојан, Црква Светог Илије у Подујеву, Косово и Метохија, Србија

Тираж 150

ISBN 978-86-82736-15-8

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
Академија за националну безбедност, Београд
КФУ В. И. Вернадски, Симферопол, Руска Федерација

Тематски зборник научних радова
од међународног значаја

**ЛИЧНОСТ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ
– ИДЕНТИТЕТ, ХЕТЕРОНОМИЈА И НАСИЉЕ
– СЛУЧАЈ КОСОВО И МЕТОХИЈА**

Лепосавић, 2025.

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ	15–18
------------------	-------

ПЛЕНАРНА ИЗЛАГАЊА

Драган М. Симеуновић, <i>Косовски миг као гео и чувар српској духовној идентитету</i>	21
Гидеон М. Грајф, Никола А. Марковић, <i>Анџе Павелић као археолошки истраживач: личности, хетерономија и механизми идеолошкој насиља</i>	35
Алексиос П. Панагопулос, <i>Дефиниција казне у закону и криза правне идентитету: “Nullum crimen, nulla poena sine lege”</i>	49
Јасмина М. Ахметагић, <i>Појам личности и феномен религиозности на примеру „Оца Сергија“ А. Н. Толстоја</i>	67

ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Наташа М. Сарафова, <i>Ауторов естетски одјек и сенка насиља: лик Оскара Вајлда у одразу историјског романа Слика Доријана Греја</i>	83
Али Калил, <i>Беневољентна снага: како образовање доприноси националном исцељењу у време кризе</i>	99
Ана М. Мумовић, <i>Православна духовност и/или етика и естетика истраживача о Светојољу (Прилози истраживачу поезије и етике Александра Деспиновића)</i>	113
Ивана М. Раловић, <i>Хандке као оледало историјских (не)прилика</i>	131
Соња Р. Шљивић, <i>Уста пуна земље: о границама солидарности и друштва</i>	149
Тамара М. Љујић, <i>Личности као бојно поље: интернализација логора у драмама Ђорђа Лебовића</i>	171
Зорана З. Ђупић, <i>„Космет – чувари и сецесионисти“ – границе језичкој и историјској присутности друштва у делу Двадесет српских подела Душана Ковачевића</i>	187

- Урош З. Ђурковић, Промени ти наслов, Аларм и Свакодневно
убијање живота: *ѝрилоѝ проучавању савремене срѝске
ѝоезије на Косову и Меѝохији* 203
- Јована С. Јовановић, Дијалекѝолошка исѝраживања
као оѝледало иденѝиѝеѝа – Синѝаксичка проучавања
доњосиѝничких ѝовора 219
- Маша Љ. Петровић, Насилничке личности као ѝавни јунаци
*ѝрозних осѝварења у Антологији српске прозе
Косова и Метохије 1945–2000* 239

ПРАВО И ПОЛИТИКОЛОГИЈА

- Срђан М. Перишић, Биоѝолиѝичко друшѝво конѝроле
и ѝосѝиндивидуа 257
- Предраг Д. Павлићевић, Геоѝолиѝика и лидерсѝво 273
- Ратомир Д. Антоновић, Светослав П. Мишев,
*Лични ауѝориѝеѝ лидера као извор силе у ѝолиѝици
и међународним односима* 289
- Божидар Л. Форца, Субјекѝивне слабосѝи лидера као
објекѝиван ѝроблем следбеника и уѝрављања оѝанизацијом 305
- Али Салехи Кахризсанги, Данијел М. Пановић, Личносѝ верскоѝ
и ѝолиѝичкоѝ вође у исламској револуцији 1979. ѝодине 323
- Драгана М. Ђорић, Растислав М. Стојсављевић,
*Срѝски иденѝиѝеѝ на Косову и Меѝохији
– између ѝеоѝрафских и ѝравних закониѝосѝи* 339
- Марина Д. Мијатовић, Иденѝиѝеѝ и насиље: личности жене
на Косову и Меѝохији у савременом друшѝву 355
- Александра Љ. Митровић, Очување колекѝивноѝ сећања
*и однос друшѝва ѝрема башѝини – кулѝура, исѝорија
и иденѝиѝеѝ срѝскоѝ народа на Косову и Меѝохији* 373
- Војислав С. Тодоровић, Слободан Љ. Петровић,
Ратко Љ. Љубојевић, Косово и Меѝохија између иденѝиѝеѝа
*и ѝеоѝолиѝике: од НАТО аѝресије до савремених медијских
и ѝолиѝичких нараѝива* 387
- Кристина Д. Дуканац, Подсѝицање исламисѝичкоѝ
*ексѝремизма код ѝојединачноѝ и колекѝивноѝ иденѝиѝеѝа
у Рейублици Србији у 21. веку, ѝосебан осврѝ на ѝросѝор
Косова и Меѝохије* 409

Драган В. Живаљевић, Виолета Д. Вукчевић, <i>Очување личној идентитетској у мултикултуралној средини Косова и Метохије</i>	429
Стефан Н. Анђелковић, <i>Национализам као политичка стратегија: формирање идентитетској Срба и Албанаца на Косову и Метохији</i>	447
Мирослава М. Глигорић, <i>Одржање националној идентитетској код српској становништва иселаваној са Косова и Метохије</i>	471
Марко М. Миловић, <i>Експликација кривичној законика на Косову и Метохији – преседање на преторима пројекторима</i>	487
Мирослав Д. Стевановић, <i>Континентално радовање у функцији подривања одбрамбеној кавитетској Србије на Косову и Метохији</i>	503
Слободан Љ. Петровић, Момчило Д. Јокић, <i>Појединац у времену медијске манипулације: политички и правни изазови савременој светској</i>	519
Александра М. Мирковић Јанковић, Петар М. Матић <i>Личност бренда и бренд личности у процесу брендиранија државе и националној идентитетској</i>	535
Јелена В. Радовић Стојановић, Невена Љ. Гаврић, Александра Ј. Шумић, <i>Улога православној у очувању српској националној идентитетској на Косову и Метохији</i>	557
Данијел Батиста, <i>Идентитетској и личности у политичком политичком дискурсу: између алтернативне економије и говора мржње</i>	575

ИСТОРИЈА

Војћех С. Шчепањски, Ђорђе С. Камберелић (1853–1937) <i>– нека размислијања о улози сведочанства појединца о судбини Срба у старој Србији осамдесетих година XIX века</i> ...	591
Милош Д. Тимотијевић, <i>Извештаји Политике о злочинима над Србима у Косовском вилајету током 1912. године до почетка Првој балканској рати</i>	613
Драгана Ј. Јањић, Горан М. Јанићијевић, <i>Матријолошки етос српској народа на основу примера из XX столећа из визуре ејиској Атанасија Јевтића</i>	631

Росица Жечкова Ангелова, <i>Личности и борба Власаки Манова (1891–?) за национални идентитети</i>	653
Драгољуб Г. Мандић, <i>Интелектуалац у борби за грађанска и национална права. Студија случаја личности академика Димирија Бојдановића</i>	669
Слободан Ђ. Продић, Вања С. Продић, <i>Карактеристике личности диктатора кроз осврт на дело Артура Кронфелда</i>	691

ФИЛОЗОФИЈА, КУЛТУРА, СОЦИОЛОГИЈА

Љубиша Р. Митровић, Дуња З. Величковић, <i>О моћи и немоћи савремене науке у односењу мултикомплексној човековој идентитету</i>	711
Марио Н. Калик, <i>Шелерова концепција личности као критика модерне Западне цивилизације</i>	731
Боривоје В. Балтезаровић, <i>Личности и технологија у контексту трансхуманизма: мултидисциплинарни приступ савременим изазовима и перспективама индивидуалној идентитету</i>	753
Соња Т. Кузманчев-Станојевић, <i>Идентитети у неолибералном контексту: индивидуално такмичење насупрот колективној солидарности</i>	769
Оља М. Арсенијевић, Ненад Н. Перић, <i>Личности вође у српском пословном свету на Косову и Метохији од доба Немањића до савремених ИТ предузетника</i>	785
Ана З. Јевтовић, Никола Н. Дојчиновић, <i>Насиље и политичка моћ у добу синтетичких идентитета – „косовизација“ српске културне баштине</i>	803

УВОДНА РЕЧ

Поштовани учесници међународног научног скупа „Личност у савременом свету – идентитет, хетерономија и насиље – случај Косово и Метохија“, уважени домаћини, драги гости, част ми је и задовољство да вас у име једног од организатора, Института за српску културу Приштина – Лепосавић, поздравим и захвалим на томе што ћете својим учешћем, знањем и идејама обогатити садржај овог скупа и што ће резултати Ваших истраживања из различитих научних дисциплина у великој мери допринети квалитету зборника. Нашим суорганизаторима, Академији за националну безбедност из Београда и Кримском федералном Универзитету Вернадски из Симферопоља, изражавамо захвалност и на вишегодишњој сарадњи и подршци у идејама и пројектима на којима Институт ради.

Посебну захвалност дугујемо Министарству науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, под чијим покровитељством се овај скуп и организује. Затим, нашим пленарним предавачима, потом учесницима из Руске федерације, Израела, Америке, Ирана, Аустрије, Грчке, Пољске, Италије, Бугарске и Македоније, који су свој научни реноме одавно потврдили изван граница земаља из којих долазе. Такође, захваљујем нашим домаћинима који су нам љубазно уступили просторије својих институција – Општини Краљево и градоначелнику др Предрагу Терзићу, као и Народном музеју Краљево у чијем ће се изложбеном простору организовати једна од сесија скупа.

Чињеница да се рад овог научног скупа, организован према области истраживања у четири сесије, не одвија по природном току ствари – у просторијама нашег Института у Лепосавићу, односно Приштини, у којој је Институт радио од оснивања 1987. године до изгона 1999, а од тада до данас успешно одолева искушењима која се тичу његовог опстанка, сведочи о томе да категорије које данас научно истражујемо – насиље, хетерономија и идентитет, нису само предмет теоријске анализе и уопштавања, већ су, нажалост, конструкти наше егзистенције, те да се у дијалектици и међусобном прожимању у две равни – научној и животној, најцелисходније откривају и њени феноменолошки принципи и постулати.

У свету у коме се све аутентично, самосвојно и личносно стигматизује и подвргава општим тенденцијама унификације и типизације, али и свеопште дехуманизације, Личност се појављује као последњи бедем одбране Човека и човечанства, односно његових универзалних вредности које су на мети савременог глобалистичког варварства. Међутим, када говоримо о српском становништву на простору Косова и Метохије, оно,

осим тога, пролази и кроз другу врсту историјске стихије већ деценијама уназад, егзистенцијално угрожено и изложено масовном расељавању, али и посебној врсти културоцида, против којег се научним радом, посвећеношћу у проучавању духовне и материјалне културе Косова и Метохије већ четири деценије успешно боримо.

Не губећи из вида да се интензитет усложњавања актуелних друштвених збивања на Косову и Метохији из дана у дан само повећава, чиме су у великој мери отежани ионако тешки услови за рад и опстанак нашег Института, ипак с поносом истичем чињеницу да од оснивања, пре скоро четири деценије, ова научна институција никада није имала снажнији научни кадар из различитих области друштвених и хуманистичких наука, нити је издавачка делатност била продуктивнија и квалитетнија. У Институту данас ради скоро шездесет истраживача, како у највишим научним звањима, тако и у редовима младих истраживача, углавном стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

Оправдавајући уверење да су доследност и марљивост, ентузијазам и посвећеност предуслови за научне резултате, Институт за српску културу Приштина – Лепосавић већ деценијама, континуирано, објављује научни часопис *Башџина*, са препознатљивим знаком на корицама – Призренским четворојевањем, једним од најстаријих сачуваних илустрованих средњовековних рукописа.

Као сведоцима времена и догађаја на Косову и Метохији, на коме је, осим непрекидног таласа насиља на свим нивоима – од животног до културног и историјског, али и као научним и културним делатницима којима по иманенцији припада задатак проучавања српске културне баштине, дато нам је да управо то аутентично, самосвојно и личносно препознамо и на тај начин се одупиремо ревизији историје која је на снази и која прети да остави несагледиве последице по културну историју српског народа.

Отуда и ова два знака, два знамења наше уметности која смо, више суштински, а мање формално уткали и у пропратни материјал данашњег научног скупа – Косовски вез и слика на корицама фасцикле која је пред вама – „Освећено Косово“ Паје Јовановића из 1913. године, афирмишу идеју нашег Института о подједнаком значају неговања естетског и етичког принципа; идеју да без Лепоте и Мудрости нема Истине, односно да сваки естетски чин мора да има своје морално утемељење; да нас наша духовна и научна делатност преображавају и чине бољим, у искреном уверењу да нешто од тог чина делује и на свет око нас.

Др Марија Јефтимијевић Михајловић
в. д. директора Института
за српску културу Приштина – Лепосавић

У Краљеву,
5. јуна 2025. године